

Kıbrıs Türklerinin Londra'da Yükselen Sesi

Mehmet Burak PİR*

Rus birliklerine karşı büyük hizmetlerin yaşandığı ve başkent İstanbul'un sınırlarının tehlike altına girdiği 93 Harbi neticesinde Osmanlı Devleti Rusların daha fazla ilerleyişinden endişe ederek Birleşik Krallık'ın desteğine ihtiyaç duymuştu. 13 Haziran 1878 tarihinde Berlin'de toplanacak kongre ve bu kongre sonucunda 13 Temmuz 1878 tarihinde imzalanacak Berlin Antlaşması'ndan önce, Osmanlı devlet adamları Birleşik Krallık diplomatları ile dirsek teması kurarak bu süreç içerisinde Rusya'ya karşı destek almaya çalışıyordu. Yapılan görüşmeler neticesinde kongre başlamadan önce Birleşik Krallık'ın desteğini almak için Osmanlı Devleti büyük bir taviz vermek zorunda kalacaktı. Bu taviz Kıbrıs'tı. Kıbrıs'ın yönetilmesi hakkı, Kıbrıs Konvansiyonu adı verilen gizli bir anlaşma ile belirli bir ücret karşılığı Birleşik Krallık'a ki-

ralandı. 1914'te 1. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Birleşik Krallık ve Osmanlı Devleti'nin farklı kutuplarda karşı karşıya gelmesi, Britanyalıları kızdırdı ve ada 1914 yılında Britanyalılar tarafından vali atanmak suretiyle tamamen ilhak edildi. O günden bu güne Kıbrıs coğrafyasında 2. Dünya Savaşı, 1960'ta Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını ilan etmesi, 1963 Kanlı Noel olayları, EOKA katliamları, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı, 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurulması, adanın tekrar birleşmesini öngören Annan Planı'nın başarısız olması gibi uzun soluklu bir dönem yaşandı.

Bu uzun soluklu süreç içerisinde Kıbrıs Türklerinin büyük çoğunluğu da Rum Yönetimi'nin ve EOKA terör örgütünün baskıları neticesinde başta anavatan Türkiye olmak üzere İngil-

* Marmara Üniversitesi SBUİ Bölümü Öğrencisi

Waltham Forest belediye binası önünde KKTC Cumhuriyet Bayramı için düzenlenen tören. (Londra Gazete)

tere ve Avustralya gibi farklı ülkelere göç etmek zorunda kaldılar. Bugün Kıbrıs Türk diasporasının önemli bir kısmını İngiltere oluşturuyor. İngiltere'ye başlayan bu büyük göç dalgalarının en önemli sebeplerini özellikle Kanlı Noel ile başlayan Rum ırkçılığı ve İngiltere'nin adadakilerin kabulüne yönelik kanuni uygulamada sağladığı kolaylıklar olarak sıralayabiliriz (KKTC Dışişleri Bakanlığı, 2012).

Bugün İngiltere'de yaşayan Kıbrıs Türklerinin nüfusuna yönelik kesin bir bilgi bulunmasa da kaynaklar 170.000 ila 350.000 arasında bir yoğunluktan söz ediyor(Kıbrıs Postası, 2015). Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi

çatısı altında 28 farklı dernek ile teşkilatlanan(CTCAUK, 2022) ve bu dernekler aracılığıyla haklarını koruyan Kıbrıs Türkleri ayrıca Rauf Denктаş ve Dr. Fazıl Küçük adlı Türk okulları ile eğitim alanında da önemli çalışmalara imza atıyorlar(Londra Gazete, 2017 & Eurovizyon, 2012).

İngiltere'de yaşayan Kıbrıs Türkleri özellikle Londra'da yoğunlaşmış durumda. Başkent Londra'nın önemli bir yerleşimi olan Waltham Forest'ta ise 10.000 civarında Kıbrıs Türkü ikamet ediyor(CTCAUK, 2022). Bu sayı önemi yadsınamaz büyüklükte bir sayı, öyle ki Kıbrıs Türkleri esnaflarıyla, siyasetçileriyle, eğitimcileriyle

Waltham Forest'ın gündelik yaşamına önemli etkilerde bulunuyorlar ve şehir hayatını daha da renkli kılıyorlar.

Waltham Forest'ta birçok farklı etnik ve sosyal grup yaşadığından ötürü alınan karar gereğince tüm azınlıklar özel günlerinde belediye binası önünde yer alan meydanda kendi bayraklarını göndere çekme haklarına sahipler. Öyle ki Waltham Forest'ta yaşayan Tibet toplumu, Keşmir toplumu, LGBT organizasyonları gibi topluluklar kendilerini temsil eden bayrakları daha önceki dönemlerde Waltham Forest Belediye Binası önünde bulunan meydanda göndere çekmişlerdi(Central Tibetan Administration, 2018 & Guardian-Series, 2016, & Waltham Forest Liberal Democrats, 2021).

Waltham Forest'ta yaşayan Kıbrıs Türk toplumundan gelen talepler ve Waltham Forest Belediye Meclisi'nde yer alan Kıbrıs Türkü siyasetçilerin girişimleri ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bayrağı da 15 Kasım 2021 tarihinde kutlanan KKTC Cumhuriyet Bayramı münasebeti ile göndere çekildi. Kıbrıs Türk toplumundan birçok vatandaş, siyasetçi, sivil toplum temsilcisi hep bir ağızdan İstiklal Marş'ını okuyarak bağımsızlıklarının timsali olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bayrağının dalgalanışını izlediler(Londra Gazete, 2021).

Ne yazık ki bu gurur verici tablo çok kısa sürdü. Kıbrıs Rum diasporası

alınan bu karar sonrasında şikayetlerde bulununca Kıbrıs Türklerinin 1 günlük bayrak çekme izni, bayrak göndere çekildikten yaklaşık birkaç saat sonra Waltham Forest Belediye Başkanı Grace Williams tarafından iptal edildi ve göndere çekilen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bayrağı gönderden indirilerek saygısızca bir çöpe atıldı. Bu durumun hemen akabinde belediye başkanlığı tarafından yapılan açıklamada "Birleşik Krallık tarafından tanınmayan bir bölgenin bayrağının göndere çekilmesi nedeniyle"(Waltham Forest Echo, 2021) isimleri belirtilmese de Kıbrıs Rum diasporasından özür dilendi. Bu ırkçı hareket Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nde ve İngiltere'de yer alan Kıbrıs Rum diasporası gazetelerinde "gururla" anlatıldı(Parikiaki, 2021). Bu açıklama neticesinde İngiltere'de yaşayan Kıbrıs Türkleri bayraklarına yapılan bu ırkçı saldırıyı protesto etmek üzere önce sosyal medyadan kampanya başlattılar. Ayrıca başkan Grace Williams'ın istifasına yönelik başlatılan imza kampanyasında bir günde 1500'den fazla imza toplandı(Waltham Forest Echo, 2021). Sosyal medyada başlatılan kampanyanın büyümesi üzerine, protesto bir adım daha genişletildi ve 9 Aralık 2021 tarihinde Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi organizasyonu ile İngiltere'nin dört bir yanında yaşayan Kıbrıs Türkleri Waltham Forest Belediye Binası'nın önünde düzenlenen protesto gösterisinde bir araya geldi.

Waltham Forest belediye binası önünde KKTC Cumhuriyet Bayramı için düzenlenen tören. (Londra Gazete)

Yapılan protesto gösterilerinde protestocular KKTC ve Türkiye bayraklarını dalgalandırarak "Kıbrıs Türkleri vardır!", "İrkçiliğe hayır!", "Ben Kıbrıs Türkü'yüm!", "Grace Williams istifa!" gibi sloganlarla egemenlik haklarına saygı gösterilmesini ve başkan Grace Williams'ın yaptığı ırkçı hareket nedeniyle istifasını talep ettiler. Yaklaşık 2 saat süren protesto gösterisi büyük ses getirdi. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar yazılı bir açıklama yaparak protestoya destek verdiğini bildirdi ve protestoculara Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yapılan ayrımcılığa karşı haklarını ve adaleti aradıkları için teşekkür etti (KKTC Cumhurbaşkanlığı, 2021). Protesto

gösterisi ayrıca Londra'daki birçok gazetenin sayılarında da yer aldı (Guardian-Series, 2021).

Protestodan 11 gün sonrası insanlık tarihine kara bir leke olarak yazılacak 20 Aralık 1963 yılında başlayan Kanlı Noel olaylarının yıldönümüydü. Bayraklarına yapılan saygısızlıktan sonra daha da kenetlenen İngiltere'deki Kıbrıs Türkleri bu sefer de 20 Aralık 2021 tarihinde Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Londra'daki Yüksek Komiserlik binası önünde bir araya geldiler. Yapılan protestoda bina girişinde EOKA terör örgütü tarafından yapılan soykırımda hayatını kaybeden Kıbrıs Türklerinin fotoğrafları ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

bayrakları asıldı(Hürriyet, 2021). 1 ay önce Waltham Forest'ta bayrakları indirilen Kıbrıs Türkleri, 1 ay sonra Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bayrağını Rum Yönetimi'nin binası önünde dalgalandırmış oldular.

Bu gösteriler neticesinde Londra'da yaşayan birçok farklı etnik grup da Kıbrıs Türklerinin haklı mücadelesini desteklemek üzere büyük bir dayanışma örneği gösterdiler. Grace Williams'ın istifasını tekrardan talep etmek amacıyla 3 Mart 2022 tarihinde ikinci bir protesto gösterisi yapıldı. Bu protesto gösterisi ilkinde göre daha geniş katılımlı bir protesto gösterisi oldu. Protestoya İngiltere'deki Kıbrıs Türk derneklerinin yanı sıra Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki sivil toplum kuruluşları da destek verdi. İngiltere'de yaşayan Türklere destek olmak amacıyla Azerbaycan Türkleri, Keşmirliler, Filistinliler ve İrlandalılar da gösteriye katıldılar, Türkiye, KKTC, Azerbaycan, Keşmir, Filistin ve İrlanda bayrakları yan yana dalgalandı(Avrupa Ajansı, 2022). Ayrıca ATV Avrupa kanalı gibi bazı Türk televizyon kanalları tarafından da protesto canlı olarak takip edildi. Kıbrıs Türk Dernekleri Konseyi Başkanı Ayşe Osman yaptığı açıklamada ayrıca başlatılan imza kampanyasının sayısının 3316 imzaya ulaştığını bildirdi(Londra Aktüel, 2022). Protestoyu yakından takip eden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar ikinci kez bir açıklama yayımlandı ve protestoculara desteğini yineledi(KKTC Cumhurbaşkanlığı, 2022).

Sonuç olarak; Waltham Forest Belediye Başkanı Grace Williams tarafından alınan ırkçı kararın ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bayrağına yapılan saygısızlığın, İngiltere'de önemli bir nüfusa sahip Kıbrıs Türk diasporasının siyasi alanda etkisini arttırmasına olumlu yararlarının olduğunu söyleyebiliriz. İngiltere'de azımsanmayacak kadar etkili bir nüfusa sahip olan Kıbrıs Türklerinin dernekleşerek yaptıkları toplantı ve protestolar şüphesiz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin egemenliğinin ve bağımsızlığının yurtdışında da savunulması açısından büyük bir öneme sahiptir. İngiltere'de yaşayan Kıbrıs Türk toplumunun bu durumdan sonra siyasi ve toplumsal alanda faaliyetlerini daha da arttırmasının, hem Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin "iki eşit egemen devlet" politikasının haklılığının dünya kamuoyuna duyurulmasına hem de ileride olası "KKTC'nin Birleşik Krallık tarafından tanınması" durumuna büyük katkılar yapacağı aşikardır.

Referanslar:

- About us – CTCA UK. (n.d.). Ctcauk.com. <https://www.ctcauk.com/about-us/>
- Alasya, F. (2015). Yurtdışındaki Kıbrıslı Türk sayısı 645 bin. KIBRIS POSTASI. https://www.kibrispostasi.com/c35-KIBRIS_HABERLERI/n176012-Yurtdisindaki-Kibrisli-Turk-sayisi-645-bin

- Dr. Fazıl Küçük Türk Okulu 28 yaşında. (2012). Eurovizyon. <https://www.eurovizyon.co.uk/londra/dr-fazil-kucuk-turk-okulu-28-yasin-da-h6436.html>
- Hadley, J. (2021). Statement on the raising of the TRNC flag at Waltham Forest Town Hall. Waltham Forest Liberal Democrats. https://www.walthamforestlibdems.org/wfld_statement_on_the_raising_of_the_trnc_flag_at_waltham_forest_town_hall
- In a historic first, Tibetan National Flag raised at Waltham Forest Town Hall, London - Central Tibetan Administration. (2018). Central Tibetan Administration. <https://tibet.net/in-a-historic-first-tibetan-national-flag-raised-at-waltham-forest-town-hall-london/>
- Kıbrıslı Türklerin bayrak protestosu - Londra Aktuel. (2022). Londra Aktuel. <https://londraaktuel.com/kibrisli-turklerin-bayrak-protestosu/>
- KKTC bayrağı Waltham Forest Town Hall'da dalgalandı - Londra Gazete. (2021). Londra Gazete. <https://londragazete.com/toplum/236837/kk-tc-bayragi-waltham-forest-town-hall-da-dalgalandi/>
- KKTC bayrağının indirilmesine karşı ırkçılık nedeniyle Waltham Forest Belediyesi önünde ikinci protesto. (2022). Avrupa Ajansı AVA Avrupalı Türklerin Sesi. <https://www.avrupa-ajansi.com/gundemdekiler/kk-tc-bayraginin-indirilmesine-karsi-irkcilik-nedeniyle-waltham-h23736.html>
- KKTC Cumhurbaşkanlığı - Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'ın açıklaması: "Kıbrıslı Türklerin, Kıbrıs Adası'nda Rumlarla eşit müktesep haklara sahip olduğu yadsınamaz bir gerçektir". (2022). Kktcb.org. <https://kktcb.org/tr/cumhurbaskani-ersin-tatarin-aciklamasi-kibrisli-turklerin-kibris-adasinda-rumlarla-esit-9485>
- Mellor, J. (2021). Protesters' fury after flag taken down outside town hall. East London and West Essex Guardian Series. <https://www.guardian-series.co.uk/news/19777621.protest-waltham-forest-takes-turkish-cypriot-flag/>
- Patient, D. (2016). Rainbow flag to be raised to mark start of LGBT history month. East London and West Essex Guardian Series. <https://www.guardian-series.co.uk/news/14245532.rainbow-flag-raised-mark-start-lgbt-history-month/>
- Presidency of TRNC - President Ersin Tatar's statement in support of the Turkish Cypriots protesting in front of the Waltham Forest Town Hall, London: "The TRNC flag is the symbol of our sovereignty and identity." (2021). Kktcb.org. <https://www.kktcb.org/en/president-ersin-tatars-statement-in-support-of-the-turkish-cypriots-9160>

- Rauf Denктаş Türk Okulu kuruluş yılını kutladı - Londra Gazete. (2017). Londra Gazete. <https://londragazete.com/toplum/103708/rauf-denktas-turk-okulu-kurulus-yilini-kutladi/>
- The Leader of Waltham Forest Council has apologised to the UK Cypriot community after the council granted permission to the raising of a flag | Parikiaki Cyprus and Cypriot News. (2021). Parikiaki | Cypriot Weekly Newspaper for all Cyprus News. <https://www.parikiaki.com/2021/11/the-leader-of-waltham-forest-council-has-apologised-to-the-uk-cypriot-community-after-the-council-granted-permission-to-the-raising-of-a-flag/>
- Yetkinođlu, H. (2021). Londra'da 'Kanlı Noel'in 58. yılı protestoyla anıldı!. Hurriyet.com.tr. <https://www.hurriyet.com.tr/avrupa/londrada-kanli-noelin-58-yili-protestoyla-anildi-41966310>
- Yurt Dışında Yaşayan Kıbrıslı Türkler. (n.d.). KKTC Dışışleri Bakanlığı. <https://mfa.gov.ct.tr/tr/dis-politika/yurt-disinda-yasayan-kibrisli-turkler/>